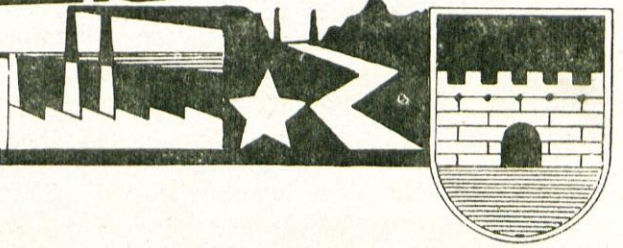

TRŽIŠKI VESTNIK

Leto II.

Tržič, v četrtek, 15. oktobra 1953

Štev. 21

Tržičani obtožujejo!

Z našo krvjo ne pustimo barantati - branili bomo vsako ped svoje zemlje

Val ogorčenja nad nesramno kupčijo z našim ozemljem je zajel tudi ves proletarski Tržič in njegovo okolico. Naši delovni ljudje so se samo spraševali, kako je kaj takega mogoče, da naši nekdanji zavezniki zaradi nesramne kupčije izdajo in nagradijo z našo zemljo bivše morilce in uničevalce.

Delavski razred ni mogel te sramote sprejeti hladnokrvno in tudi Tržič je dokazal, da s tem, kar je naše, ne pusti nikomur barantati, pa čeprav je to ne vem kakšna velesila.

8. oktobra 1953 je veliki dan razočaranja, dan, ko je vsakega poštenega Jugoslovana zadel globoko v srce. Nič ni zadržalo naše delavce pri stroju. Zapustili so delo in ne čuteč mraza so množično odšli na Glavni trg, da glasno pokažejo svoj gnev ob takem izdajstvu. Obtožili so vso zahrbtnost ameriške in angleške politike, podlost in neprecenljivo nesramnost italijanskih imperia-

lističnih teženj, ki jim botruje tisti Vatikan, v katerem še danes nekateri ljudje vidijo svojega odrešenika. Tu, v tem trenutku se je ta pokazal v vsej svoji umazanosti in tega nekateri ljudje še danes ne uvidijo.

Protestne manifestacije so se nadaljevale pozno v noč, naslednjega dne v dopoldanskih urah pa se je zbral ves Tržič. Delavci so zapustili delo in odhiteli na kraj zborovanja. Pogled na to množico, ki je bila do skrajnosti ogorčena in pripravljena, če bi bilo potrebno, takoj prijeti za orožje, nam je jasno dokazal, da so naši delovni ljudje trdni v svojih zahtevah in da nikoli ne bodo dopustili, da bi kdorkoli barantal z našo zemljo.

Več tisoč glavi množici je govoril predsednik LOMO tov. Lovro Cerar, katerega govor so demonstranti nešteto krat prekinjali z odobravanjem in obenem kazali vse ogorčenje nad to sramotno izdajo.

Iz govora tov. Cerarja

Tovariši in tovarišice!

Nemalo nas je presunila sramotna vest, da so naši nekdanji zavezniki pred nekoliko urami izdali in prepustili tisti del naše s krvjo prepojene zemlje fašističnim zločincem, ki so v pretekli vojni morili, pustošili našo slovensko zemljo. Z njimi smo takrat v popolnosti opravili in jim dali pošteno lekcijo, da je jugoslovanski narod na svoji zemlji svoj gospodar in ne dopuščamo nikomur, da bi nam to naše pravo omalovaževal. Sklep anglo-ameriške vlade, da prepustijo Trst Italiji ni samo sramotno delo zahrbtnosti in sovražne politike proti vsemu naprednemu svetu, temveč tudi izdajstvo svojih nekdanjih zaveznikov, ki so jih imeli prav v naši državi.

Kdo je bil tisti, ki se je leta 1941 uprl med prvimi fašističnemu nasilju? Kdo je bil tisti, ki je šel v borbo z golimi rokami proti zatiralcem naših narodov? Mi, naš jugoslovanski narod se je uprl, da pokaže celemu svetu, da nam ni vseeno če nas tlačijo podivjani italijanski fašisti. En milijon sedemsto tisoč žrtev nas je stala ta neenakovredna borba in kaj smo danes dosegli? Kljub vsem prizadevanjem, da ohranimo mir,

da se borimo za enakopravnost med narodi, da omogočimo slehernemu svobodoljubnemu človeku pravilno razumevanje svobode, so nas prikrajšali za ves naš trud. Pljunili so na naše žrtve in prodali našo zemljo — Trst tistim, ki so bili premagani, ki so bili njihovi sovražniki.

Tovariši in tovarišice! Tako podlega sklepa nikdar in nikoli ne moremo sprejeti in smo pripravljene sleherni trenutek braniti to, kar je naše in nikomur dopuščati, da bi barantal z našo slovensko krvjo. Kaj naj rečemo o tem, da je gospod Pella že pred tem nesramnim dejanjem se šopiril, da je bila Italija tista, ki je prinesla našim krajem kulturo in nas rešila zaostalosti. Tem njegovim izjavam se lahko samo smejimo in jih s prezirom odklanjamo, ker poznamo to njihovo kulturnost. Samo nekaj primerov kaj so bili zmožni italijanski nosilci kulture!

30. julija 1920. so tržaški fašisti zažgali Slovenski narodni dom. Italijanska vojska je streljala na ljudi, ki so bežali iz gorečega doma. Požig narodnega doma v Pulju in požig slovenske knjižnice v Volovski, pri čemer tudi žrtve niso

izostale. Po njihovem je to kulturna misija. Dalje. Požig vasi Srljan, kjer je izgubilo življenje mnogo vaščanov, 89 oseb pa je bilo odpeljanih v internacijo. Ali je to kultura? Požigi domov v Slovenskem Primorju, interniranje naših ljudi, zapiranje rodoljubov že v času, ko je visela druga svetovna vojna že v zraku, nam dokazuje, da so bili Italijani res tako zelo »kulturni«, da so v svojih zločinih prekosili samega sebe. Če vzamemo samo te primere, potem lahko pričakujemo, da tega nismo pozabili, kajti kar se Janezek nauči, to tudi Janez zna.

Druga svetovna vojna pa je italijanske fašiste pokazala še bolj v svetli luči. Goreči slovenski domovi, jok črnogorskih mater, kri tisočev talcev je popljala samo zato našo zemljo, da si priborimo svobodo in, da živimo mirno lastno življenje svobodnih ljudi v matični domovini. Ali bo slovenska mati mogla pozabiti trenutke, ko so ji pred očmi klali otroke in morili sinove in može? Ne, ne bo mogla in tudi ne more več dopustiti, da bi se to »kulturno poslanstvo« ponovno povrnilo. Prav tako ne more dopustiti, da bi se slično godilo našim primorskim bratom Tržačanom. Ni je sile na svetu, ki bi mogla zadržati našo mater v tem, da mirno gleda na vsa početja italijanskih fašistov.

In naša mladina, kako dobro so ji še vedno v spominu časi, ko je goloroka jurišala na italijanske horde. Otroci so jih razoročevali, sami pa so, boječ se svoje lastne sence, bežali pred poštenim narodom. Kaj pa je danes? Dvignili so glave, da zahtevajo nekaj, kar ni bilo nikoli njihovo — kot nekako nagrado zato, ker so hoteli svet spremeniti v bakle gorja in morije, ker so hoteli na ramah poštenih in rodoljubnih narodov graditi svoj imperij. Dobili so nagrado zato, ker so se borili proti zaveznikom, ker so tako angleške kot ameriške vojake zločinsko morili. Danes pa za to uslugo — Trst, ki ni bil nikoli njihov! Slepi so tisti, ki so si dovolili tako nevarno igro barantati z zemljo, ki je last tretjega, v tem slučaju našega naroda. Mi se ne bojimo nikogar! Naše zemlje, ki jo napaja naša kri, ne damo kar tako odcepiti od svojega zaledja. Nismo trgovci, ampak narod, ki spoštuje pravice drugih. Zahtevamo pa pred

celim svetom, da se upoštevaajo tudi naše pravice. Načesar tujega nočemo, to kar pa je naše, pustite pri miru, če so vam drage vaše glave.

Trda je jugoslovanska pest in italijanski heroji so jo že občutili, toda kot se vidi, vse prehitro pozabili. Ze smo pripravljene, da jim jo ponovno pokazemo, če ne bodo pametni.

Njihove spletke jim ne bodo koristile, kajti dokler je tu jugoslovanski narod svoboden in ponosen na svojo s krvjo priborjeno svobodo, je vsak njihov trud zaman. Trst je naš in mi njega ne damo, pa če bi bilo potrebno še toliko žrtev. Barantači so se zmotili in povemo jim danes jasno, da brez nas o naši zemlji ne morejo ničesar odločiti, niti jim tega ne dopustimo. O svoji zemlji lahko odločamo samo mi.

Prav zaradi tega se danes lahko izprašujemo, kdo ima pravico odločanja v Trstu. Ali naši narodi, ki so žrtvovali toliko svojih najboljših sinov ali tisti, ki so žrtve povzročili? Naj Amerikanci vedo, da orožje, ki smo ga dobili kot pomoč moremo obrniti prav proti tistim, ki so nam našo svobodo in vse pridobitve omalovaževali.

Italijani in z njimi vsi tisti, ki ne vedo, da je naš narod v svojih zahtevah, opustijo sleherno kupčijo, če hočejo sebi dobro. To gnusno dejanje pa lahko pripisujemo tudi Vatikanu, ki skuša s svojimi nepoštenimi akti izkoristiti slabosti imperialistične politike zahoda.

Trst je osvobodila Jugoslavija in Trst pripada Jugoslaviji in mi njega ne damo.

Kar je naše, je naše in v te stvari ne pustimo nikomur, da bi vtikal svoj nos. Pozivam vse prebivalce, da ostanete mirni in dostojni brez vnašanja

strahu in panike, kajti naše vodstvo, ki je znalo rešiti še bolj zamotane probleme, bo dobilo tudi za ta primer primerno rešitev.

Naj živi svobodni Trst v svobodni Jugoslaviji!

Naj živi herojska borba naših narodov na čelu s tov. maršalom Titom!

Naj živi jugoslovanski narod — dosleden borec za pravice!

Smrt fašizmu — svobodo ljudstvu!

Protestna zborovanja so se v popoldanskih urah vršila tudi po okoliških vaseh. Posebno velika udeležba je bila v vaseh Sv. Ana, Križe in Kovor, kjer se je zbralo toliko ljudi, da so bili prostori povsod premajhni.

Maršalu Jugoslavije Josipu Brozu Titu
Beograd

Neizmerno ogorčenje nad zločinskim počtetjem in mešetarjenjem z našo slovensko Primorsko, s cono A in s Trstom, nam narekuje, da s protestnega zborovanja prebivalcev delavskega mesta Trzič, vseh komunistov, članov Socialistične zveze, članov Zveze borcev in vseh ostalih masovnih organizacij pošiljamo Vam, tovariš maršal,

protestno resolucijo.

Tovariš maršal!

Krvice, ki jih je naše ljudstvo pretrpelo od strani Italije, nam danes, ko Italija in imperialisti spet trgujejo z našo zemljo, z našo krvjo, znova vstajajo pred očmi — nismo pozabili vsega prestanega gorja, nasprotno, v ogorčenju stiskamo naše delavske žuljave pesti s trdnim sklepom, nikdar več se krvice nad našim ljudstvom ne smejo ponoviti. Če danes stiskamo pesti, potem povejte, tovariš maršal, vsem trgovcem

in barantačem v Italiji in na zapadu, da so te pesti vsak trenutek pripravljene prijeti za orožje in se upreti krivicam. Samo zapovejte, tovariš maršal, pa bodo oni spet občutili tisto jekleno pest slovenskega delavca, ki jih je že enkrat stisnila. Ne dopustite, da bi našo zemljo spet teptal tujcev fašistični škorenj, ne dopustite tovariš maršal, da bi se spet ponovile krvice nad našimi brati Primorci! Tovariš Tito! Trziški delavci so pripravljene! Pripravljene so vsi pošteni državljani, da očuvamo naše geslo: svojega ne damo, tujega nočemo!

Smrt fašizmu — svobodo našim bratom Primorcem!

Prebivalci mesta Trzič

Generalnemu sekretarju CK ZKJ
tovarišu Titu
Beograd

Komunisti občine Trzič smo strahovito ogorčeni z vestjo o priključitvi Trsta in cone A k Italiji. Razočarani smo ne samo nad zločinskim počtetjem zapadnih zaveznikov, kateri so izdali naš kot bivše zaveznike, temveč zlasti zato, ker oni kot pooblaščenec od OZN v skladu z načeli Varnostnega sveta in OZN izigravajo ta načela in ta pooblastila v korist svojih barantaških interesov in trgujejo s pravicami in krvjo malih narodov.

Mi komunisti smo trdno odločeni, da stopimo na čelu naših množic, da jih povedemo po Tvojem ukazu tovariš sekretar v vsako borbo ter se zaključimo, da bomo pri tem borbeni in dosledni.

Tovariš sekretar! Mi komunisti Ti globoko zaupamo!

Živel CK ZKJ s tovarišem Titom na čelu!
Komunisti občine Trzič

3 Vrnitev v človeštvo

(Življenje inozemskih delavcev v okolici Dachaua)

Pogostejši zračni napadi zahodnih zaveznikov na München so se pričeli kmalu po Novem letu 1944. Ob teh prilikah smo imeli alarm tudi v Dachauu. Nacisti so imenovali München tudi „Stadt der Bewegung“ (mesto gibanja), ker je bila v tem mestu rojena stranka NSDAP, itd. Mesto je skozi poldrugo leto zelo trpelo pred bombardiranjem, dočim je bilo Dachau prav zaradi taborišča precej prizanešeno.

Kadar je šel mojster Selzle v München nakupovat usnje in ostali material, me je vedno vzela s seboj za nosa. Tako sem imel priliko videti ruševine podrtnih stavb, do tal porušena večja poslopja, kot sta n. pr. naša tovarna Triglav, gimnazija, ali lepe palače do polovice odbite. Težke bombe so prodirale skozi vsa nadstropja. Številni odjemalci, ki so prihajali v našo delavnico, so pripovedovali, koliko ljudi del se je po zakloniščih zadušilo in potonilo, če so bili vhod ali izhodi zasuti ali če je morda voda vdrla v zaklonišča. Govorilo se je, da je bilo ved-

no več žrtev, kot so pa poročali časopisi.

Tudi gostilna „Pri jagnjetu“ je imela kakor več boljnih hiš v Dachauu svoje zaklonišče globoko v nekaki kleti. Taka privatna zaklonišča so morala biti od oblasti priznana. Če je bil alarm ponoči, sva s Pogačnikom mirno spala. Pred zaklonišči globoko pod hišami sem imel nekak strah in nezaupanje. Ko sem šel nekega dne ravno od kosila v delavnico, je bil alarm. Ker so morale biti ceste in ulice takoj prazne, sem se zatekel z drugimi ljudmi vred v zaklonišče trgovine Zauner, ki je bilo zelo globoko pod hišo in je imelo samo en vhod. Komaj sem čakal, da je bilo konec alarma. Bil sem prepričan, da bi bomba skozi to enonadstropno hišo tudi v zaklonišče prodrla.

Javno mestno, zelo prostorno zaklonišče pa je bilo pod nizkim gričem, ob katerem je bil zgrajen starejši del mesta Dachau. V tem zaklonišču sem bil pa večkrat, ker se mi je zdelo dovolj varno. V delavnici smo pa tudi ob alarmih delali, ker je bilo do javnega zaklonišča predaleč, hiše pa stoje tam posamezno med vrtovi in se ni bilo bati kakih težkih bomb.

Tako je bilo do maja 1. 1944. Mojster je moral sprejeti ponudbo glede

dela za firmo Todt, ki je tudi Trzičanom znana. Dela je bilo čedalje več, delavnica pa kar naenkrat premajhna. Oblast je mojstru dodelila bivšo plesno dvorano v 1. nadstropju gostilne „Pri jagnjetu“, katero smo v dveh dneh spremenili v delavnico. Istočasno sva se pa morala s Pogačnikom seliti iz najine spalnice, ker je prišel ukaz, da se morajo vse tujske sobe dachauških hotelov in gostiln oddati kot stanovanja številnim beguncem iz Münchena, ki so prišli zaradi bombardiranja ob vse imetje. Jaz sem dobil stanovanje pri mojstru, Pogačnik prav tako. Na hrano sva pa hodila od takrat naprej v gostilno „Pri treh rožah“, ker je bilo tam bolje kot „Pri jagnjetu“.

Dachaučani so se dobro zavedali, da jim je zaradi taborišča z bombardiranjem precej prizanešeno. Brez žrtev pa vseeno ni bilo. Pogostejši skoraj vsakodnevni alarmi so bili zlasti po invaziji Angležev in Amerikancev na francoski obali sredi junija 1944. Ker je bila delavnica, kot že omenjeno, sredi mesta, smo morali ob vsakem alarmu delo pustiti in bežati po zakloniščih. Jaz sem vsakokrat tekkel čez ulico kakih 150 m daleč, kjer je bilo pod župno cerkvijo od oblasti priznana javno zaklonišče, imenovano „Theresien kapel-

**Predsedniku FLRJ tov. maršalu
Josipu Brozu - Titu**

Z največjim ogorčenjem smo sprejeli vest o podlem izdajalskem sklepu angleške in ameriške vlade o predaji našega Trsta italijanski okupaciji.

Odločno protestiramo proti temu atentatu na interese Jugoslavije in Trsta. Protestiramo proti brezvestnemu nagrajevanju Italije za njene fašistične zločine, proti izdajstvu političnih, nacionalnih in gospodarskih interesov tržaškega prebivalstva.

Z zaupanjem gledamo na vso demokratično svetovno javnost, Združene narode in ves svobodoljubni svet, ki ne bo nikoli potrdil tega zahrbtnega sklepa, ampak podprl naše pravične humane težnje.

Povezujemo se v popolnem zaupanju z vsemi ogorčenimi državljani naše domovine okoli Vas in našega državnega vodstva.

**Smrt fašizmu — svoboda ljudstvu!
Člani kluba prosvetnih delavcev**

**Predsedniku zvezne republike tov. Titu
Beograd**

Precej smo odmaknjeni v naši gorski obmejni vasi Podljubelju od sveta: vendar ne toliko, da nas ne bi dosegle vesti o zločinski zahrbtni prodaji Trsta in cone A Italiji od strani anglo-amerikancev. Kot vsi naši pošteni državljani tudi mi čutimo skrajno ogorčenje spričo tako umazanega izdajalskega početja ter enoglasno zahtevamo, da se sklepi v pogledu Trsta in cone A, sprejeti brez vednosti in pristanka naših narodov, ne sprejmejo, da Vi, dragi Tito, pokrenete vse potrebno, da bo sleherna krivica nad našimi brati Primorci izključena. Pripravljani smo iz-

vesti vse Vaše ukaze, bratom Primorcem pa sporočite, da tu v Jugoslaviji bije 16 milijonov src, ki so trdno odločena tudi s puško v roki upreti se nasilju nad našo zemljo, nad našo krvjo.

Gospodom v Italiji in na zapadu, pa naj si bodo oblečeni v frak ali talar, pa sporočite, dragi naš maršal Tito, da je sleherna naša vasica, sleherni naš delovni človek trdno pripravljen pokazati zobe in udariti po čeljustih vsake-

ga, ki mu diši naša s krvjo prepojena Primorska s Trstom, ki mu diši trgovati s pravicami, katere smo si s krvavimi žrtvami in neizmernim junaštvom priborili.

Zahtevamo in branimo samo tisto, kar je naše. Tujega nismo in tudi nikdar ne bomo zahtevali!

Smrt fašizmu — svoboda Trstu in Primorcem!

Prebivalci vasi Podljubelj

Odločiti se bo treba . . .

Obdobje predvolilnih sestankov članstva Socialistične zveze delovnih ljudi se nekako bliža svojemu kraju. Da so billi ti sestanki vsekakor potrebni in tudi zadovoljivo obiskani, nam priča dejstvo, da našim delovnim ljudem, to je socialističnemu človeku, le ni vseeno, kdo ga bo zastopal v najvišjih organih ljudske oblasti.

Marsikdo si je o teh predvolilnih sestankih ustvaril svoje mnenje, češ, saj so vsi sestanki, saj je vsako predvolilno zborovanje podobno drugo drugemu. Morda v nekaterih primerih to drži, ni pa že potrjeno. Da je primer sedanjih predvolilnih priprav popolnoma drugačen, pa nam dokazuje dejstvo, da se delovni ljudje nanje veliko bolj vestno pripravljajo in da ni malo premišljevanja, komu bodo zaupali nalogo vršiti dolžnost ljudskega poslanca.

Če bi podrobneje analizirali potek dela v posameznih sestankih, pridemo do zaključka, da so mišljenja o kandi-

datih precej enotna in tudi predlaganje zelo pozitivno.

V večini volilnih enot sta bila sprejeta samo dva predloga za ljudske poslance in to predlog za tov. Lovra Cerrarja, predsednika LOMO Tržič, in tov. Franca Popita, sekretarja okrajnega komiteja ZKJ v Kranju. Če bi do podrobnosti analizirali sposobnost in delavnost predlaganih, da ne govorimo o njih moralnih vrlinah, bodo Tržičani, če pri teh dveh predlogih vztrajajo, vsekakor dobili v enem izmed njih močnega gospodarskega in političnega poslanca v Ljudski skupščini. Zanimivo pri tem je to, da so na to idejo najprej prišli predvsem naši vaški predeli. To zamisel je vsekakor pozdraviti in bi bilo želeli, da bi Tržičani, kot smo bili enotni na vseh volitvah, dobro premislili, kateremu bomo oddali svoj glas.

Bližajo pa se neposredno za temi sestanki tudi sami zbori volivcev po sledečem razporedu:

Četrtek, 15. X. ob 19. uri:	Podljubelj (Ankele)
Petek, 16. X. ob 19. uri:	Tržič (Cankarjev dom)
Sobota, 17. X. ob 19. uri:	Križe (Zadružni dom)
Nedelja, 18. X. ob 9. uri:	Leše (Zadružna dvorana)
ob 9.30 uri:	Dolina — Lam (tovarna lepenke)
Ponedeljek, 19. X. ob 19. uri:	Kovor (prosvetni dom)

le". Tam je bilo tudi nekaj električnih peči, da smo se lahko gredli, če je bilo le prehladno. Večkrat sem pomagal nesti kak otroški voziček po stopnicah dol.

Nekega dne je dopoldanski alarm trajal nad dve uri. Ko sem šel opoldne iz delavnice na kosilo, sem opazil bivšo enonadstropno hišo pod klancem v razvalinah. Gospodinjo je menda ubilo, ko je stala pri štedilniku, dasi je imela do javnega mestnega zaklonišča komaj kakih 100 m daleč. Letalec je gotovo nameraval zadeti most čez reko Amper, preko katerega pelje cesta Dachau — München, pa je zadel omenjeno hišo, ki je stala tik ob mostu. Ko sem bil naslednjo nedeljo v Steinkirchenu, mi je Zupan pokazal več jam, ki so jih napravile bombe v bližini hiš, ter poleg male starodavne cerkvice, ki je zidana iz samega kamenja, po kateri ima kraj svoje ime. Škode ni bilo nobene.

Bilo je sredi avgusta 1. 1944. Po končanem alarmu, ki je trajal od 10. do 12. ure dopoldne, smo v delavnico zvedeli, da je v južnem delu mesta požar, ki so ga to pot povzročile zažigalne bombe. Po večerji sva se napotila s Pogačnikom na pogorišče. V tem delu mesta so večinoma enonadstropne hiše, stoječe med vrtovi. Zgorele so

strehe šestih hiš, na katere so padle zažigalne bombe. Na travniku že izven mesta ter v bližnjem gozdu je ležalo še več bomb, ki niso eksplodirale, ker so padle na mehko zemljo. Komaj šoli odrasli dachauški fantje so iskali take bombe in jih uničevali. Kdor je našel bombo, jo je vrgel v obcestni kamen, da je eksplodirala. Ogenj ni švigal navzgor, temveč samo ob tleh na vse strani, 2 do 3 m daleč. Snov je gorela kakih 5 do 10 minut. To početje sem od blizu opazoval ter si v duhu predstavljal, kako zažigalna bomba prodre strešno opeko ter na betoniranem podstrešju eksplodira. Če švigajoči plamen doseže gorljive predmete, je požar neizogiben, če ni nikogar v bližini, da bi bombo pogasil s peskom, ki je moral biti pripravljen na vsakem podstrešju. Zato je pa tistega dne po nekaterih hišah zgorela sobna oprava celo v 1. nadstropjih, ker ljudi ni bilo dve uri iz zaklonišč. Po alarmu so sicer požar hitro omejili. Neka mati, ki ji je zgorelo stanovanje, mi je rekla, da bi bila, če bi vedela, da bodo padale samo zažigalne bombe, rajši ostala doma, tako pa je bila z otroki v zaklonišču.

Skoraj vsakodnevni alarmi, ki so trajali od invazije zahodnih zaveznikov na francoski obali, do konca vojne, so

močno ovirali promet in delo. Prebivalstvo je začelo glasno zabavljati čez vojno, zlasti v zaklonišču pod cerkvijo, kamor se nacisti niso zatekali. Mnogi so obžalovali, da se ni posrečil atentat na Hitlerja meseca julija 1944. Nacisti so po časopisju, še več pa na zborovanjih, tolažili ljudi s „strašnim novim orožjem V1 in V2, ki bo zagrmelo v odločilnem trenutku“. Tako je povedal gauleiter iz Münchena na javnem zborovanju v Dachau.

V naši nanovo opremljeni delavnici v plesni dvorani gostilne „Pri jagnjetu“ je čakalo že na stotine parov čevljev na popravilo. Mojster je prosil oblast za delovno silo. Od 1. junija 1944 in do 24. aprila 1945 je vsak dan pripeljal stražnik iz bližnjega dachauškega taborišča na delo 15 madžarskih židov. Njihov „capo“ je bil mojster Pleischer, ki je imel doma večjo delavnico za eksportno in delo po meri ter popravila. Z njim vred je bil poleg brata tudi njegov vajenec. Mojster je Pleischerju vsako jutro izročil določeno število čevljev v popravilo, ker je „capo“ razumel nemško, ta pa je potem svojim ljudem v madžarsčini povedal, kako naj se izvrši to ali ono delo in na katere čevlje naj pribijejo „fel tolpa“ (templance).

(Nadaljevanje sledi.)

Dolžnost slehernega volivca je, da prisostvuje tem zborom in poda svoje odkrito mišljenje, ker bomo le na ta način dobili za kandidate za ljudske poslance tiste ljudi, ki bodo znali zastopati poleg naših tudi interese skupnosti.

Tudi naši proizvajalci imajo v tem času precej dela, saj stojijo prav tako

pred volitvami svojih predstavnikov v zbornice proizvajalcev. Iz dosedanjih predvolilnih sestankov po posameznih volilnih enotah se da ugotoviti, da so naši delavci popolnoma razumeli pomen in vlogo zbora proizvajalcev ter da je od njih samih odvisno, kdo jih bo upravičen zastopati v tem važnem oblastvenem organu.

Pišejo nam . . .

Iz delovanja podružnice „Društva upokojencev“ Tržič in okolica

Dne 20. junija letos je minilo pet let, kar je bila ustanovljena podružnica društva upokojencev v Tržiču. Začetno število članov je bilo 52 ter 25 članov posmrtninske ustanove, danes pa šteje v svojih vrstah 797 članov in 683 članov posmrtninske ustanove. Teritorialno obsega področje celotne mestne občine Tržič.

Prav malo je še upokojencev, ki niso člani društva, želja pa je, da pristopijo k članstvu tudi še ostali upokojenci ter s tem postanejo uživalci pravic, katere nudi ta organizacija, predvsem pa posmrtninska ustanova. Da je število članstva v kratki dobi petih let porastlo na tako visoko število, gre pripisati enemu od najnaprednejših zakonov na svetu, našemu „Zakonu o socialnem zavarovanju“.

Namen društva je stvarno delo in vztrajno prizadevanje za izboljšanje socialnega in materialnega položaja ter zvišanje življenjske ravni upokojencev, jim nuditi pomoč pri izvajanju dajatev iz socialnega zavarovanja, sodelovati z vsemi političnimi organizacijami, gospodarskimi in kulturnimi ustanovami, pomagati po svojih močeh pri izgraditvi socializma itd.

Planinci iz Apatina so bili tudi letos pri nas zadovoljni

Planinsko društvo iz Apatina nam je poslalo dopis, v katerem izraža svoje veliko zadovoljstvo nad vsem, kar so ob letošnjem obisku Tržiča in njegove okolice lepega doživeli in videli. Predvsem nas prosijo, da se javno zahvalimo vodstvom naših podjetij, ki so jih vodila po naših tovarnah. Obiskali so predilnico, tovarno lepenke, tovarni „Runo“ in „Triglav“.

Njihov glavni namen pa je bil, da se navžijejo krasote naših gora. Povzpeči so se na Kofce, Košuto, Storžič, Kriško

Protežna večina članov je že ponovno izrekla željo, da bi jim društvo nudilo tudi nekaj razvedrila, to je željo po ustanovitvi čitalnice, kjer naj bi jim bilo na razpolago dnevno časopisje, tedniki, razne publikacije iz socialnega zavarovanja, uradni listi, posebno pa »Samouprava socialnega zavarovanja«. Na zadnji seji upravnega odbora se je pretresalo to vprašanje in sklenilo, da je društvo zaprosilo stanovanjski odsek LOMO za dodelitev oziroma zamenjavo sedanje društvene pisarne z lokalom dveh prostorov, od katerih bi eden služil pisarni, drugi pa čitalnici.

Ako bi društvo dobilo ta dva prostora, tedaj bi se moglo ugoditi želji članov, jim nuditi s tem drugi dom, kjer bi mogli preživeti ure in ure v čimvečjem medsebojnem spoznavanju, razmišljanju, predvideno samoupravljanje socialnega zavarovanja po zavarovancih samih v podružnicah, poznavanje življenjskih razmer in okolščin posameznikov, hkrati pa preprečevati zlorabno izkoriščanje dajatev iz socialnega zavarovanja, se medsebojno spodbujati za naprednejšo konstruktivno dejavnost, kakor tudi si krajšati čas z različnimi družabnimi igrami.

goro, Begunjščico, Stol, Grintovec itd. Na Kriški gori in Begunjščici so v spomin na svoj obisk montirali spominski plošči z napisom „Planinsko društvo Apatin — 1953“.

Skupino, ki je obiskala naše gore in ki je štela 14 članov in članic, med njimi štiri pionirje, je tudi letos vodil načelnik PD tov. Franjo Šubert.

Ob koncu dopisa pozdravljajo vse naše planince, s katerimi so se seznanili, in jim kličejo: Nasvidenje v letu 1954!

Za poučen izlet je vredno nekaj žrtvovati

Naše Turistično društvo opravlja v naši občini vsebolj tudi pomembno kulturno delo. Poleg tega, da izdaja naš lokalni časopis, da je dalo iniciativo za ustanovitev Muzejskega društva, s katerim dela še nadalje roko v roki, da organizira obiske kulturnih prireditev drugod in organizira gostovanja umetniških skupin pri nas ter da organizira

s pomočjo domačih društev večje kulturne prireditve (kot jih je obsegal letošnji turistični teden), poleg vsega tega opravlja kulturno delo zlasti še z organiziranjem poučnih izletov.

Skrbno pripravljen izlet pod dobrim vodstvom je vsekakor za dvig kulturne ravni našega ljudstva neprecenljivega pomena. Kar beremo v knji-

gah ali časopisih ostane — lahko rečemo — več ali manj mrtva črka vse do tlej, dokler ne zaživi v nas polnega življenja, ko si vse to, o čemer smo kdaj brali, tudi ogledamo.

Tak bogat izlet je napravilo Turistično društvo v dneh 3. do 4. t. m., ko je pod vodstvom zgodovinarja prof. Franja Baša obiskalo zgodovinsko pomembne kraje vzhodne Slovenije. V soboto popoldne je avtobus s 40 udeleženci, sodelavci Turističnega društva ter Muzejskega društva ter zastopniki LOMO krenil proti Ljubljani, od koder je zavil na staro rimsko cesto Ljubljana—Trojane—Celje—Ptuj. Med potjo se je ustavil najprej v Šempetru v Savinjski dolini, kjer so si izletniki ogledali novo odkrite najdbe iz rimske dobe, najbogatejše v Sloveniji. Cilj tega dne je bil reprezentančni grad Štatenbreg pri Makolah, ki je bil skoro že izgubljen, ki pa so ga v zadnjih letih z vsem razumevanjem obnovili in uredili v njem udoben hotel za goste in letoviščarje. Tu so tržiški izletniki tudi prenočili, naslednje jutro pa navsezgodaj nadaljevali (svoje potovanje preko Ptujске gore, ki slovi po našem najdragocenejšem gotškem arhitekturnem spomeniku, v Ptuj. Ptuj je pravzaprav ves en sam muzej. Tu so zapustili sledove Iliri, Rimljani, Stari Slovani, tu so se ohranili romantika, gotika, renesansa in barok, tu je središče vinorodne Štajerske. Eno dopoldne je pač prekratko za vse, kar je nakopičenega v Ptuj, vendar so izletniki dobili nepozabne vtise tako v Mestnem muzeju, ki je nastanjen v nekdanjem dominikanskem samostanu, kakor tudi v ptujskem gradu ter v vinarskem muzeju. Odlično urejeni ptujski muzeji, ki nikakor niso zgolj zbirke zgodovinskih predmetov, ki te utrujajo, temveč smiselno opremljeni prostori, so dali Tržičanom novih pobud za ureditev lastnih muzejev.

Potovanje se je nadaljevalo proti Borlu. ZBorl je stara utrdba na strmih pečinah nad Dravo in je danes podobno kot Štatenbreg urejena v letoviški hotel. Tu sta tržiške izletnike že čakala kosilo in prijeten oddih.

Potovanje pa ni bilo zgolj zgodovinsko-poučno, temveč je nudilo tudi mnogo zanimivih pokrajinskih slik. Tako je izletnik spoznal vinorodne Haloze z vinogradi in zidanicami po gričih, ki jih je avtobus križal po dolgem in počez na poti z Borla v Rogaško Slatino v nedeljo popoldne. Postanek v Rogaški Slatini je bil le kratek, ker se je že mudilo domov, vendar dovolj dolg, da si si ogledal zdraviliške domove in vse tri vrelce in poskusil njihovo slatino.

Izletnikom bo ostal izlet nepozabno v spominu in si bodo takih izletov še in še želeli. Bodo pa tudi propagatorji poučnih izletov med svojimi znanci. Naloga Turističnega društva pa bo, da bo storilo vse, kar je v njegovi moči, da omogoči našim delovnim ljudem spoznavati našo zgodovino, našo zemljo in njene naravne in kulturne znamenitosti. Tak izlet nauči tudi ljubiti domovino. Za to je pač vredno kaj privarčevati in zanj žrtvovati.

Naša godba v Puli in Poreču

Med letom je godba precej delala. Imela je pet koncertov v Trziču, enega v Lešah, enega v Srednji vasi. Poleg tega je sodelovala pri sprejemu Titove štafete, pri telovadnem nastopu, pri gaislskih nastopih v Trziču, Lešah in Sr. vasi, pri proslavi 10 letnice Kokrškega odreda v Goričah, pri občinskem prazniku v Trziču in pri proslavi primorskih brigad na Okroglici. Sodelovala je pri osmih pogrebih, pri dveh odkritjih spomenikov padlim žrtvam in pri štirih žalnih svečanostih.

Ker so bili godbeniki skoraj vse poletne nedelje zaposleni, je godbeni odbor izrazil željo, da se godbenikom omogoči enotedenski odmor na morju. To se je tudi uresničilo, ker smo povsod naleteli na razumevanje. Posebno so nas podprli naš ljudski odbor in sindikati tržiških tovarn, za kar se jim najlepše zahvaljujemo. Da bi bil godbeni program bolj pester, smo povabili še tov. Otona Zazvonila in Dečmanovega Franceljna. Ker pa je imel tov. Zazvonil zaključne izpite, se nam žal ni mogel pridružiti.

Tako nas je tržiški avtobus, ki nam ga je na svoje stroške priskrbelo Turistično društvo iz Trziča, v soboto, dne 29. septembra odpeljal v Ljubljano na nočni vlak. Tam smo imeli rezerviran vagon in smo se kar udobno peljali. Marsikoga je premagal spanec, ker je bila vožnja dolga, malo pa tudi zato, ker bifeji na postajah niso bili razsvetljeni.

Zjutraj smo prišli v Pulo. Ker odhaja parnik šele popoldne, smo imeli dosti časa, da smo si lahko ogledali znamenitosti mesta. Okrog poldneva smo naredili koncert pred hotelom, kjer smo spravili instrumente. Nekaj skladb je zaigrala godba na pihala, nekaj pa godbeni kvartet. Takoj se je zbralo veliko ljudi. Popoldne smo se vkrcali na parnik in se odpeljali proti Poreču. Kvartet si je kmalu našel prostor v kantini pri mornarjih, kjer je zaigral več skladb. Večina godbenikov pa je na krovu občudovala lepo istrsko obalo. Preden smo pripluli v kakšno pristanišče, pa je celotna godba zaigrala nekaj partizanskih in slovenskih koračnic. Tako smo se pripeljali do Poreča, kamor smo bili namenjeni.

Najbrže so ljudje v Poreču že vedeli, da bomo prišli, zato nas je čakalo v pristanišču mnogo ljudi. Igrali smo na krovu v paradnih uniformah, medtem ko so nam ljudje mahali z robcami in nas navdušeno pozdravljali. Poleg domačinov je bilo tam še mnogo tujcev raznih narodnosti, ki so bili na letovišču. Ker je imel vsak godbenik poleg glasbila še kovčeg z obleko, se je nekaj ljudi takoj ponudilo, da nam nese prtljago, da bi mi lahko igrali. Radevolje smo jim ustregli in tako smo prišli do doma, kjer smo stanovali. Mnogi nas je še vedno spremljala. Na dvorišču pred domom nas je sprejel upravnik doma in je vsakega pogostil s kozarcem črnega vina. Črnina je raz-

položenje še bolj dvignila in se je kar videlo, da so godbeniki še bolj z zadovoljstvom igrali.

Po večerji je bil pred domom enourni koncert, potem pa ples, kjer so igrali razni šramli. Bilo je toliko ljudi, da je bila celo ulica pred domom natrpana, ker niso mogli vsi v dvorano. Bilo je tudi več mornariških častnikov, ki so se nas potem kar stalno držali. Po plesu pa so še pozno v noč donele citre in kitara, da se je prav sladko spalo.

Drugi dan smo si ogledali mesto in se po svoje zabavali do večera. Zvečer pa smo spet imeli koncert pred hotelom Riviera, kjer je bilo tudi precej ljudi. Po koncertu je Gravsov šramel igral vesele poskočnice na plesu. Ostali godbeniki pa so obiskali še druge gostilne. Za dobro kapljico je najbolj vedel Koražev Kola, ki je eno gostilno takoj preimenoval v Gašperinovo.

Trije godbeniki so se morali predčasno vrniti, zato nismo mogli več tako dobro nastopati in smo poslej igrali le še koračnice. Čez dan smo se zabavali v kopalnišču. Nekateri so plavali, drugi veslali, ostali pa zbijali šale.

Vsak večer smo se oblekli v uniforme in šli na sprehod ob obali. Nekateri tamkajšnji prebivalci so nas imeli za angleške mornarje. Ko pa so zvedeli, odkod smo, so se začudili, kje smo dobili toliko podpore, da smo lahko prišli na oddih. Povedali smo jim, da so nam največ pomagale sindikalne organizacije in mesto.

3 Po stopinjah veselih turistov, ki imajo čut za romantiko

(Nadaljevanje)

Tega, da sem ležal prijetno, ne morem trditi. Nasprotno. Pod seboj sem čutil vse polno storžev, ki jih pri najboljši volji nisem mogel odstraniti. Poleg tega nisem vedel, kam naj denem roko, ki mi je bila v pravo nadlago. Prišla mi je misel... Malo sem okleval, končno sem se opogumil in jo ovil Ireni okoli pasu. Kako je bilo dalje, ne vem. Začel sem se pogrezati v neko neizmerno brezdno. Blagodejni balzam pozabljanja in pokoja je začel legati na moje možgane. Vse je utonilo v pozabo. Zaspal sem...

Naša filozofska razmišljanja je prekinil mraz; pritiskati je začel s prvim ovitjem. Nihče ni bil spočit. Tudi vstati se ni ljubilo nikomur. Malo smo se pretegnili, če smem tako imenovati ti stih nekaj gibov s prsti na rokah in nogah, kolikor smo jih mogli narediti. Temu je sledilo malo zabave za dobro jutro, ali boljše: za lahko noč, ker smo po tem uvodu začeli ponovno »razmišljati«. Seveda smo se še bolj stisnili tako da sem komaj prišel do sape. Nisem mogel zdržati. Dvignil sem se in se skotalil iz šotora. Zmerjanja nisem bil deležen, čeprav sem odšel po isti poti, po kateri sem šel spat. Še hvaležni so mi bili.

Za Košuto in Savinjskimi Alpami se je začelo svitati. V skalovju za hrbtom je zahrkala belka. Iz goščave je prigostolel stržak. Mrak se je hitro umikal jutranji svetlobi. V macesnu je zaevil komatar in hreščete skliceval tovarniše. Vrhovi gora so pordeli. Obsijalo jih je že sonce. Šel sem se umivat h koritom, kjer sta ponoči imela graničarja tako dramatično borbo z blatom. Ko sem se umil, je planino na Prevalu že obsijalo sonce. Pretegnil sem svoje otrple ude in se obrisal. »Za to noč moramo šotor razširiti«, sem si dejal, ko sem zamišljen krenil nazaj proti taborišču, da pripravim zajtrk. Tu je vladalo živahno razburjenje. Irena je začela ponovno s svojim zabavnim sporedom, ki je naletel na popolno nerazumevanje pri poslušalcih. Na javno mnenje sem moral narediti red. Na zahtevo večine sem odnesel Ireno iz šotora in bi jo moral še dalje v korito, če je ne bi minilo. Pa ljo je in je raje odšla po mleko za zajtrk, kot v mrzlo vodo. Z ognjem nisem imel težav, ker je bila žerjavica še vedno živa. Svojo ropotijo smo pospravili dokaj pozno in se samo z okrepljenim napotili proti vrhu 2063 m. Ostalo smo pustili skrito v grmovju, ker smo nameravali še enkrat prenočevati v naši konzervi, katero smo mislili spremeniti v pravi hotel. To smo pa res samo mislili, kajti v tako možnost ni nihče verjel...

Nismo prišli še daleč, ko se nam je zgodila že prva nesreča. Steklenica, v kateri sem nosil vodo, je zadela ob kamen in se razbila. To je bil hud udarec za nas. Vedeli smo, da do vode ne moremo priti prej kot v Roblekovem domu. Torej po naših računih v 4 ali 5 urah. (Ura gor ali dol.) Zato smo z največjo ljubosumnostjo pazili na preostalo steklenico. Malo dalje pa je nastala še druga nesreča, ki nas je še za pol ure oddaljila od vode. Dunja je nenadoma izjavila, da ona ne more plezati po taki strmici, ter da gre nazaj. Morali smo načeti steklenico, ki smo jo tako čuvali. Vsi smo bili premočeni od vnetega prigrivanja in pa tudi hripavi. Zato nismo mogli premagati skušnjave in voda je začela teči po naših grlih. Ko smo porabili vse svoje znanje glede vraž in vse svoje govorniške sposobnosti, smo končno uspeli in »zarekli« Dunji njen »srčni šus«. S polževo hitrostjo smo hodili dalje. Dunja je uravnavala korak. Ker pa smo njeno bolezen »srčni šus« samo zarekli, ne pa tudi ozdravili, je šlo zelo počasi naprej. Končno smo se razdelili v dve skupini: V prvi smo bili Blanka, Irena in jaz, ki sem bil tekrat še priznan vodič, druga pa je iz zelo zmanjšano hitrostjo pod Edijevim nadzorstvom krenila naprej. »Na vrhu jih bomo počakali«, smo se še zmenili. Naša skupina je hitro napredovala. Drugo skupino smo kmalu izgubili iz vida. Med potjo smo doživeli še eno majhno nezgodo, ki je Blanki in Ireni nekoliko zrahljala živce. Ko smo dospeli

Tako so nam minevali dnevi v zadovoljstvu in dobri hrani. Imeli smo namen ostati do sobote. Dobili pa smo telegram, naj se godba vrne, da bo sodelovala na proslavi na Okroglici. Zato smo se že v petek vrnili. V četrtek zvečer smo naredili koncert in nato poslovilni večer. Upravnik doma nas je povabil v dvorano in se nam ob prisot-

nosti vseh gostov zahvalil za koncerte in zabavo. Potem so tri brhka dekleta prinesla tri lepe šopke. Dobili so jih Mato, Dečmanov Francelj in kapelnik. V imenu godbe se je Mato zahvalil za dobro postrežbo in prijetno zabavo z željo, da bi se drugo leto zopet videli. Vsi godbeniki pa se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali, da smo lahko tako prijetno preživeli svoj dopust.

vodil Slavko Jan, režiser ljubljanske Drame. Z njo je doživelo Prešernovo gledališče svoj višek in ogromen uspeh. Tržičani bomo srečni, da bomo lahko gledali v svojem Cankarjevem domu dovršeno predstavo poklicnih igralcev in poslušali večno živo Cankarjevo besedo. (Vse Tržičane vabimo, da si pravočasno nabavijo vstopnice v knjigarni na Glavnem trgu.

Vse igralce Prešernovega gledališča iskreno in prisrčno pozdravljamo!

Najlažja pot k izobrazbi

»Kolikor jezikov znaš, toliko več ve-ljaš«, pravi star pregovor, kar je popolnoma resnično. Toda preden si priboríš zadostno znanje kaknega jezika, moraš vložiti mnogo navora. Seveda si s tem, da obvladaš poleg svojega materskega jezika še kak tuj jezik, pridobil tudi velik del izobrazbe. V današnjem času sta praktično znanje iz kateregakoli področja in izobrazba merilo človekove vrednosti pri ocenjevanju posameznika. Da boš izpolnil vrzeli v svojem znanju, ki je kljub temu, da že obvladaš kak tuj jezik, še vedno pomajkljivo, se boš oprijel še tretjega tujega jezika, itd. Pri tem se boš sicer mnogo naučil, zato pa boš vložil tudi ogromno truda.

Ves ta trud ti prihrani mednarodni jezik ESPERANTO, ki je umetna tvorba in zato kar se le da lahak. Njegova veljavnost postaja z vsakim dnem večja, kajti tisoči in tisoči ljudi različnih narodnosti se ga učijo z velikim veseljem in ljubeznivo ter zaupanjem, kajti esperanto ne proti s potujčevanjem, ker ni

last enega samega naroda, marveč je last vseh narodov in vsakega posameznika. Poleg tega pa nam esperanto obeta osredotočeno in najbogatejšo izobrazbo na svetu.

Torej, spoštovani bralec »Tržiškega vestnika«, da se razumeva. S tem skromnim člankom sem ti hotel pokazati najlažjo pot k izobrazbi.

Poizkusi, trdno upaj v svojo zmago in, kadar boš žel uspeh, ti bom prisrčno čestital.

Perko Stanislav

GOSTOVANJE PREŠERNOVEGA GLEDALIŠČA IZ KRANJA V TRŽIČU

Zadnjič smo objavili, da bo Prešernovo gledališče gostovalo pri nas dne 13. t. m. Vendar je moralo biti gostovanje preloženo za nekaj dni.

Prešernovo gledališče pride k nam s »Hlapci«, najlepšo Cankarjevo dramo. V njej sodeluje 46 oseb. Režijo je

na greben, so z vseh strani pritekale ovce in nas začele oblegati. Celo meni je postalo malce vroče, ko sem gledal, če ni mogoče kak mrkač vmas. Potraben bi bil samo sunek in mi bi zdrčali na drugo stran. Ta vožnja bi se končala šele na Zelenici. Preden pa bi prišli do cilja, bi nas gotovo že vzel v svoja lovšča Veliki Duh Manitu. Ker pa lahko še vedno pišem, že veste, da se kaj takega še ni zgodilo. Vzel sem odejo in začel neusmiljeno z njo otepati na levo in desno, da nas je radovedna 200 glava publika hitro zapustila. Če izvzamem Dunjo (zakaj boste zvedeli pozneje), je bila to za nas najbolj nevarna zadeva na tej poti.

Sonce nas je neusmiljeno žgalo. Vse je teklo od nas, ko smo prišli na vrh Begunjščice. Potem smo začeli prositi Alaha, da bi čimprej prišli še ostali za nami. Vsemogočni je bil tokrat dobre volje in nam je uslišal našo prošnjo. Daleč zadržaj na grebenu so se pojavile silhete, ki so se lepo odražale od modrega neba. Ko so izginile za obronkom, smo se mrzlično začeli pripravljati na sprejem gostov. Veliko pa je bilo naše začudenje, ko je v drugi skupini manjkal najavljeni gost — Dunja. »50 m pod vrhom se je obrnila in šla nazaj«, je jezno pihal Edi. »Nobeno zdravilo ni pomagalo«, je še pristavil v opravičilo. Svojemu srdu smo glasno dali duška in tudi spominska knjiga je morala marsikaj prenesti na Dunjin račun. Bili pa smo tudi veseli, ko smo spoznali, da ne bo treba deliti kompotna na še en del. Vsak prejme eno žličko več. To nas je nagnilo, da smo

se takoj spravili na kosilo. Zalagali smo se s kruhom, ki smo ga mazali s pasteto (za kvaliteto je kot konjederka jamčila Banka), ter srkali po kapljicah dragoceno tekočino.

Še nekaj o kompotu! Najprej smo ga kupili pri »Kožlju«, ko smo šli potem k »Frankotu« po ognjeno vodo, smo ugotovili, da je tu kompot za 40 din cenejši. Hitro smo izračunali, da dobimo za ta denar na Prevalu 2 litra mleka in takoj vrnili kupljeni kompot ter ga kupili pri »Frankotu«.

Ko smo si tako privezali dušo, ali bolje želodec, smo se hoteli sončiti. Pod nami so se videli razni kraji na Koroskem. Dobili smo izredno priliko, da pokažemo naše znanje zemljepisa. Pokazalo se je, da ga res dobro obvladamo. Vsak je videl druge kraje. Vsak kraj je tako nenadoma dobil po pet imen, a dvomim, da bi bilo njegovo pravo med temi petimi. Narava pa je poskrbela, da nismo napravili svojih nepotrebnih kalorij za prazen nič. Začela nas je ovijati v svoj megleni plašč. Hitro smo začeli popravljanje. Pri tem je zletela še druga steklenica z zadnjimi kapljicami vode in se razletela med kamenjem. Na hitro smo hoteli opraviti še s spominsko knjigo. Pa ni šlo tako hitro. Pisali smo v »esperantu«. To predvsem jaz. Imel pa sem smolo in se nikakor nisem mogel spomniti — verjemite mi, da nisem še nikdar vedel — kako se reče megla po francosko. Ko si nisem vedel pomagati drugače, sem zapisal po slovensko »la megleaux«.

OB ZAKLJUČKU LETOŠNJE TURISTIČNE SEZONE NA GORENJSKEM

Pod tem naslovom je te dni prinesel Slov. poročevalec zanimive podatke in ugotovitve, od katerih omenjamo na tem mestu samo konstatacijo, da inozemskim gostom najbolj ugaja pri nas vse, ker je staro, narodno in specifično za naše kraje. Tako se je izkazalo, da je bila letos za tujce posebno privlačna točka odročna Kropa, ker imajo tam že urejen lokalni kovaški muzej in delavnico.

V Tržiču imamo zbranega že veliko materiala, ki ima neprecenljivo muzejsko vrednost in za katerega bi nas vsak kraj lahko zavidal.

Dolžnost Tržičanov je, da najpozneje do pričetka prihodnje sezone najdemo potrebne prostore, da ga bomo lahko prikazovali in s tem dvignili brez posebnih velikih stroškov naše mesto v eno najbolj markantnih mest na Gorenjskem.

Pri sestopu ni bilo nič posebnega. Šlo je malo po zadnji, malo po prednji plati, malo po zraku, malo po nogah in smo v slabi uri prišli do Roblekovega doma. Bili pa smo nemalo presenečeni, ko nas je namesto oskrbnice sprejela Dunja, ki se je tu že čisto udomačila. Sprejem pa je bil le malo časa prisrčen. Takoj je najela »ekstra mizico«, ko smo ji odkrito povedali, da smo jo vpisali v spominsko knjigo. Ker je že navada taka, da nedeljni najbolj trpi, smo pustili Blanko, ki je imela pri stvari najmanj, da je največ poslušala. Jeziček ji ni dal miru in ji je odpovedal pokorščino ter začel pripovedovati, s kakšno slastjo smo jedli kompot in kako smo se z veseljem spominjali na Dunjino nesebičnost, ko nam je tako rada odstopila svoj delež. Bili smo skromni, zato smo v oddolžitev kanili kapljico na Dunjino ime v spominsko knjigo. Če ne verjame, gre lahko gledat. Prepirali se nismo dolgo. Kmalu smo složno odšli proti Prevalu. Uboga divjad, ki je bila pod stezo, ko smo mi prečkali Begunjščico! Noben kamen ni ostal na stezi. Vse, kar je oviralo mehko hojo, sva z Edijem valila po strmini. Ne vem, kaj bodo počenjali tisti, ki bodo šli po tej stezi in imajo podobna nagnjenja. Verjetno se bodo sami zavalili po rebri, kot sem se jaz in se pri tem na vse pretege otepali osa, če bodo naleteli na satje, kot sem naletel jaz. Ne vem pa, če bodo odnesli »ta dolgo« namesto »ta kratko« iz tega neenakega boja. Jaz sem prišel skozi samo z majhno otekline na roki.

NAŠA ANKETA

V zadnji številki Tržiškega vestnika se dopisnik pritožuje, da se člani in vodstvo ZB ne interesirajo, kje naj bi stal spomenik žrtvam NOV v Trziču.

V Trziču je res težko dobiti primeren prostor, ki bi ustrezal tako pomembnemu spomeniku, dokazu za spoštovanje do padlih borcev.

Glede predloga, da bi se postavil spomenik pri mostu, sem mnenja, da ta prostor absolutno ne ustreza namenu. Ta prostor bi bil primeren za druge praktične namene, ki jih bo gotovo v doglednem času Trzič potreboval, je ob vodi in nekako središče Trziča.

Tudi načrt, da bi se postavil spomenik v začetku ceste pod hribom, se mi zdi neprimeren, da bi se uresničil. V ta namen bi bilo treba podreti mestno tehcnico in trafiko, ki je na najlepšem mestu in je tudi potrebna, ker je središče vsega prometa, in je tu dosti prostora za obračanje vozil. Če se odstranita tehcnica in trafika, bi imelo mesto zopet ogromne stroške.

Za postavitev spomenika padlim žrtvam NOV v Trziču si dovoljujem dati sledeče predloge. Na pokopališču so po-

kopani na najlepšem prostoru, ki tudi pripada padlim borcem. Ali ne bi bilo najbolj primerno in najlepše, da jim postavimo k urejenim grobovom skromen in prostoru primeren spomenik?

Ker se komemoracije vršijo vedno na pokopališču, bi bilo vsekakor primerno, da stoji spomenik pri grobovih padlih žrtev.

Nedavno smo obiskali ob priliki komemoracije grobove padlih žrtev v Zabreznici. Naj bi si vsi tisti, ki so zoper postavitev spomenika na pokopališču, ogledali že omenjene grobove s spomenikom, pa bi bil mogoče marsikdo drugačnega mnenja.

Še en predlog: ali bi se mi ne oddolžili na najlepši in socialen način našim padlim žrtvam, če bi postavili v doglednem času eno stanovanjsko stavbo z vzdano ploščo in besedilom v spomin vsem v letih 1941-45 padlim borcem in talcem mesta Trziča in okolice? Stavba bi pričala poznim rodovom o junakih, ki so dali življenje za svobodo.

Toliko za javnost, ki naj presodi, kaj bi bilo najbolje.

Š. M.

KRITIKA

POPRAVEK K ČLANKU »NEZASLIŠANA KRIVICA«

Uredništvo Tržiškega vestnika prosim, da v zvezi s člankom »Nezaslišana krivica« objavi sledeči popravek:

Ker so se govorice, ki so se raznesle med ljudi po Puterhofu, češ, da namestnik Gozdna uprava nasilno preselili upokojence k Sv. Ani, in katerim sem pisec članka nasedel, izkazale kot neresnične, le-te **preključim**.

V zvezi z navedbo, «da je skrajna brezbriznost lastnika» kriva, da grad ni docela obnovljen, pripominjam, da je obnovev ostalih potrebnejših stavb izčrpala investicijski znesek, saj je bilo po sedanjem staležu zaposlenih investi-

rano za 20.000 dinarjev na posameznega delavca, t. j. vsega ca 18 milijonov din.

Tudi stavbe pri Sv. Ani, omenjene v istem članku, niso barake, ampak zidane zgradbe.

Iz zadnjega odstavka bi se dalo sklepati (čeprav ni bilo tako mišljeno), da do sedaj G. U. ni dovolj socialno reševala stanovanjski problem. Reči moram prav nasprotno, da nudi tudi upokojencem razen stanovanj še razne olajšave in ugodnosti.

Gozdno upravo Puterhof pa prosim, da mi oprostí žaljivi ton zgoraj preključanega članka in se ji zahvaljujem, da odstopa od tožbe.

Joža Kalan

Drobne zanimivosti

V ENI MINUTI...

Minuta je res zelo kratek čas, vendar je ne smemo podcenjevati. Kar pogledjmo, zakaj!

V teh šestdesetih sekundah...

... spremenijo kadilci na svetu tri tone tobaka v dim;

... popije človeštvo 600 tisoč skodelic kave;

... zgore 2.000 ton premoga;

... pojedjo ljudje 45.000 kg mesa, 50.000 jajc in pol milijona hlebov kruha;

... osolijo svoje grizljaje s 50 tonami soli in osladkajo z 900 tonami sladkorja;

... vrže dva in pol milijona ljudi pismo v poštne nabiralnike po vsej zemeljski obli, ki se v istem času na svoji poti okrog sonca premakne za 45.000 km.

Ob Sueškem prekopu živi 80.000 angleških vojakov v taboriščih obdanih z bodečo žico. Dolgčas je njihov smrtni sovražnik, čeprav ima vsako taborišče razne kulturne in fizikalne zgradbe, vendar pa to njihovega razvijalnega življenja ni nič kaj prijetno. Če gre kateri iz taborišča, ga morajo spremljati oboroženi patrolni oddelki.

*

V Argentini bo državni predsednik Peron dal za svojo pokojno ženo sezidati 140 metrov visoki mavzolej — grobnico. Ta zgradba bo torej presegla tudi višino egiptovskih piramid, Petrove cerkve v Rimu in K'pa Svobode v Ameriki. Najbrže vseh stroškov ne bo mogel kriti s sredstvi iz lastnega žepa.

*

Najvišje človeško naselje je v Tibetu in sicer v višini 5.100 in 5.200 m nad morjem.

Najvišje zgrajena železniška proga pa je v južnoameriški državi Peru v višini 4.770 metrov.

*

Letalo v poletu večkrat »pade«; to se zgodi takrat, kadar pride v zračni žep ali liknjo. V splošnem mislijo, da so temu kriva atmosferska območja z bolj redkim zrakom kot v okolici. Vendar je glavni vzrok padcev v tem, ker se zrak stalno giblje; pri tem ima največji vpliv navzdolnji zračni tok.

Nekaj praktičnih nasvetov

Mravljje preženemo iz stanovanja tako, da damo tja, kjer se pojavijo, z medom ali sirupom namazan papir. Odprtino, od koder prihajajo mravlje, zasujemo s soljo in zacementiramo.

*

Srebrne predmete uspešno čistimo v salmijaku, ki smo ga zmešali z vodo v razmerju 4 deli vode in 1 del salmijaka. V to raztopino potopimo predmete, ki jih nato dobro oplaknemo s svežo vodo in odrgnemo z mehko krpo.

*

Novi traki pisalnega stroja ne mažejo, če jih hpred uporabo potegnemo s platneno krpo in previjemo na drug valj. Pri uporabi boste opazili, da so črke lépo vidne in čitljive.

Razmislite o tem...

Kdork prelomi zvestobo in zaupanje, zgubi bi zvestobo in zaupanje za vedno, pa naj bo to kdorkoli; grenki sadovi, ki jih prinaša to dejanje s seboj, ne bodo nikdar izostali.

*

Ljudje imajo silno oster čut za slabosti svojega bližnjega; če bi imeli za vsa tako oster čut, bi bili zelo dobri.

*

Kdork ne najde toliko časa, da bi prečital kako knjigo, je površen, zakaj nihče ni toliko bister, da bi se izobrazil brez knjig.

DANES DVE...

Ob 15. uri popoldne na Ljubljanski cesti. Dve tovarišici se vneto pogovarjata o devizah. »Šilingi in dolarji, to je valuta, s katero si lahko kupiš, kar ti srce poželi. Vse bi lahko dobila od njega (najbrže je mislila na avstrijskega frica), če bi imela tujo valuto. Veš, ta naš dinar je d... vreden«, se je togotila mlajša. Starejša pa ji je vneto prikimalavala.

Vprašamo tovarišico, kdo ji je omogočil prijetno stanovanje v novih blokkih? — Naš dinar! Kdo ji daje reden mesečni zaslužek? — Naš dinar! In tudi za naš dinar lahko kupiš vse, kar za pošteno življenje potrebuješ. Predlagamo tej »valutni« tovarišici, da naj si kar prebere bivališče, pa bo videla, kako se živi pod »valutnim soncem«.

*

»Kdo je najsrečnejši v Trziču?« vprašuje Janez (Petra, ko sta se po dolgem času spet srečala.

Peter je malo pokašljajal in so po kratkem premišljevanju prisrčno nasmehtni rekoc: »I, veš kdo? Razpisana anketa Tržiškega vestnika o postavitvi spomenika žrtvam NOV v Trziču, za katero se prav nihče ne meni.«

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

TURNIR V ODBOJKI

Kakor lansko leto, tako je tudi letos organiziral TVD Partizan v Trzinu prvenstveno tekmovanje v odbojki med delovnimi kolektivi za prehodni pokal, ki ga je lansko leto podaril KSS v Trzinu.

Tekomovanju se niso odzvali vsi vabljeni, za kar je treba grajati posamezna sindikalna vodstva, ki med člani kolektiva niso pokazali nobene zainteresiranosti. Predvsem je treba pohvaliti kolektiv tovarne »Rumo«, ki se je v letošnjem tekmovanju pokazal enakovreden nasprotnik ostalim moštvom.

Po dosedanjih rezultatih vodi moštvo TVD Partizan, sledijo mu moštva tovarne »Rumo«, BPT, tovarne čevljev »Ljubelj«, tovarne »Triglav«, tovarne kos in srpov.

V bodoče bo moral organizator tekmovanja pokazati več aktivnosti in odpraviti vse dosedanje pomanjkljivosti.

STRELSTVO

V soboto so trziški strelci otvorili vsakoletni strelski teden, ki je povezan s številnimi prireditvami. Namen tedna je, da v njem lahko sodelujejo najširše ljudske množice.

Bogat sporod je začel troboj Jesenice—Kranj—Trzin. Najboljši rezultat je postavila tovarišica Kašternikova, SD Trzin s 100 krogi.

V skupni oceni so zmagali Trzinčani s 981 krogi, sledijo Jesenice z 813 in Kranj s 595 krogi.

NOGOMET

Ljubelj (Trzin) : Prčeren (Radovljica) 4 : 3.

Ločan (Šk. Loka) : Ljubelj (Trzin) 4:3.

Rezultati dosedaj odigranih prvenstvenih in prijateljskih nogometnih tekem:

I. moštvo:

Projektor (Kranj) : Ljubelj (Trzin) 3:2
Železniki : Ljubelj (Trzin) 1:6
Gumar (Kranj) : Ljubelj (Trzin) 0:10

Mladinci:

Projektor (Kranj) : Ljubelj (Trzin) 2:1
Korotan (Kranj) : Ljubelj (Trzin) 6:4
Gregorčič (Jesenice) : Ljubelj (Trzin) 1:0

Pionirji:

Projektor (Kranj) : Ljubelj (Trzin) 1:0
Korotan (Kranj) : Ljubelj (Trzin) 1:2
Gregorčič (Jesenice) : Ljubelj (Trzin) 1:1

Prijateljska tekma:

Garniz. JLA (Križe) : Ljubelj (Trzin) 1:4

Pri vseh dosedanjih tekmovanjih za prvenstvo Gorenjske je bil opaziti, da bodo mlajši igralci z uspehom nadomestili starejše. Treba pa bo več resnosti in tovariškega sodelovanja. Še vedno se vse preveč opaža nekaka »večvrednost« starih igralcev in podcenjevanje zmoglosti mladine. Po dosedanjih rezultatih pač ne moremo imeti preveč iluzij, da bi trziški nogometaši v prihodnosti igrali v višji sku-

pini. Sicer pa prognoze in ugibanja niso dokončna slika uveljavljenja nogometnih moštev. Iz rezultatov je razvidno, da je prvo nedeljo tekmovanje prineslo Trzinu kar tri poraze. Sicer je proti tekmi s Projektorjem vložil protest, ki pa najbrže ne bo ugodno rešen v korist Trzina. O naslednjih dveh tekmah lahko rečemo, da je I. moštvo pokazalo dobro igro in tudi dokazalo, da zna igrati. Tudi pionirji so v tem tekmovanju s svojo igro navduševali. Tov. Žirojevič vsekakor zasluži vse priznanje in naj s svojim delom tudi v bodoče tako vestno nadaljuje. O mladincih pa bi na splošno

lahko povedali samo to, da razen nekaj redkih primerov, ki so duša igranja, celota ne bo imela v tem tekmovanju nobenih uspehov. Igralo bi se za, toda posejanje trenin gov je drugo vprašanje.

Še nekaj besed o naši publikli. Kdaj se bodo posidni Trzinčani iznebili zmerjanja in groženj sodnikom in posidnim igračem gostujočih moštev? Ali se ne zavedajo, da tako ravnanje škoduje ne samo ugledu ostale publikle, temveč tudi moštvu. Izrazi: »Svinja! Fuj, sudac! Baraba! itd.« niso odlika kulturnega človeka, zato je treba s tem prenehati.

Najnovejše vesti o Trstu

Internacionalizacija najboljša rešitev — sta izjavila Guy Mollet, generalni sekretar socialistične stranke Francije, in francoski književnik Jean Casson, dopisnik Tanjuga.

Njihova izjava, da je anglo-amerikanski sklep „nekoristna, neumna in nevarna poteza“, ki lahko privede svet v ponovno kritično stanje.

*

Velikega pomena za pravilno rešitev tržaškega vprašanja je bil sestanek vodje jugoslovanske delegacije na VIII. zasedanju Organizacije združenih narodov v Washingtonu z ameriškim zunanjim ministrom g. John Foster Dullesom.

*

Ves svet, posebno pa nas Jugoslovane je presenetila vest, da je vlada SZ poslala vladama ZDA in Anglije protestno noto zaradi krivične izročitve Trsta in cone A Italiji. Ta korak SZ se nam zdi z ozirom na njihovo stališče do naše države precej problematičen, toda vsekakor v našo korist.

*

Ves napredni inozemski tisk široko komentira vprašanje Trsta in zastopa stališče Jugoslavije. Tako vse turško časopisje priobčuje komentarje pod naslovom da enostranska odločitev brez Jugoslavije ne more privedi do prave rešitve. Tudi apelirajo na vladi ZDA in Anglije, da morata nujno ponovno proučiti nastali položaj.

KINO

17.—18. oktobra: amer. vohunski film **Peč prstov.**

21.—22. oktobra: ameriški zabavni film **Chaplinov festival.**

24.—25. oktobra: nemški film **Maja v teniški.**

28.—29. oktobra: italijanski film **Ljubzen in strup.**

Obvestila

Planinsko društvo v Križah obvešča vse obiskovalce Kriške gore, da bo kočna na Kriški gori odkrbovana od 15. oktobra dalje samo ob sobotah popoldne in ob nedeljah.

POPRAVEK

Marija Rožič, ki jo zadeva preklie v 18. številki Trziškega vestnika, ni iz Hudega grabna, temveč s Hudega.

POSREDOVANJA

Meško sukno, skoraj novo, prodam. — Naslov v upravi lista.

Nagrobni spomenik prodam. Naslov v pisarni Turističnega društva.

Gibanje prebivalstva

Rojeni v času od 13. sept. do 9. okt.: Perko Marija, Na Blekah 11; Rozmar Filip, Blejska 9; Urbanec Marija, Žiganja vas 23; Papler Valentin, Leše 24; Kopač Olga, Stično 7; Pjavčević Irena, Sv. Ana 84; Meglič Marija, Sv. Neža 8; Slapar Ivana, Na Blekah 7; Maglič Brigita, Puterhof 99; Jazbec Marija, Sebenje 33.

Umrli v času od 13. sept. do 9. okt.: Podrekar Franciška, gospodinja, 65 let, Ljubljanska 4; Perko Mihael, upokojenec, 51 let, Križe 5; Godnjov Ursula, upokojenka, 65 let, Za virjem 13; Roblek Franc, prevžitar, 79 let, Lom 34; Kocjančič Fr., upokojenec, 85 let, Lom 65; Dolenc Barbara, upokojenka, 77 let, Ljubljanska 40; Meglič Jožefa, gospodinja, 61 let, Čadovlje 46.

Poročeni v času od 13. sept. do 9. okt.: Gabor Štefan, gozdni delavec, Puterhof 77 in Ivančič Anica, delavka, Blejska 13; Bahum Otmar, dimnikar, Cankarjeva 3 in Jerič Marija, sobarica, Glavni trg 26; Ahačič Tomaž, delavec, Sv. Ana 90; Kobler Emilija, učiteljica, Sv. Ana 32; Kovarčič Anton, milničnik, Glavni trg 18 in Rožič Marta, delavka, Sv. Ana 93.

Jugoslavija ima dolžnost in pravico, da v samoobrambi zašiti svoje interese!!

»Trziški vestnik« izhaja vsak drugi četrtek. / Izdajatelj: Turistično društvo v Trzinu. / Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Podgoršek Anton. / Tiska Gorenjska tiskarna v Kranju. / Naročnina: letno 400 din, polletno 200 din. Posamezna številka 15 din. / Naslov uredništva in uprave: Trzin, Ljubljanska cesta 28, Telefon št. 55. / Štev. ček. računa pri NB 6112-»T«-133.